

26 MEI 2013 – HEILIGE DRIE-EENHEID

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

De ongeziene kracht van het geloof

ZULLEN WE OOIT IN STAAT ZIJN het christelijke geloof te herontdekken als een vitale boodschap die ook het leven van de mens van de eenentwintigste eeuw kan bevrijden en vernieuwen? Zullen we ooit in staat zijn ons geloof met nieuwe ogen te bezien, er de frisheid en wonderbaarheid van te proeven zoals we het nooit eerder onderzochten hebben? Zullen we ooit kunnen loskomen van het culturele christendom dat zwaar is geworden van folklore en institutionele ballast?

Misschien wel. Wie zal het zeggen? Maar de Bijbelse teksten leggen telkens weer kiemen in ons hart om het joods-christelijke geloof radicaal te herontdekken, te herbeleven als een bron van weidsheid, van bevrijdend inzicht, van opgetogen want verlost leven. Zeg daarom nooit: die Bijbelse lezingen zijn zo oud en achterhaald van taal — al is het waar dat de vertaling van het lectionarium al lang toe is aan vernieuwing. Want zelfs in de soms moeizaam te volgen lezingen kan het gebeuren dat het licht opeens doorbreekt, dat het Woord ons raakt in ons hart en dat GOD zijn intrek bij ons neemt. Zien — soms even.

In de tweede lezing van vandaag horen we dat ontroerende zinnetje van Paulus uit de Romeinenbrief: „Gerechtigd door het geloof leven wij in vrede met GOD door Jezus Christus onze Heer.” Wat doet dat eigenlijk met een mens, ‘geloven’? Het geloof haalt ons weg uit onze benauwde wereld waarin we onszelf opgesloten hebben: de wereld van onze beperkte inzichten, onze vooroordelen, onze onbereflecteerde angsten, ons narcisme. We worden weggehaald uit een kerker waarin we — zonder het goed te weten — opgesloten zaten. Het geloof, zegt Paulus, heeft ‘de toegang ontsloten’ tot een nieuwe wereld. Dat is een nieuwe wereld die we niet langer zelf construeren, maar een wereld waarin de genade voorrang heeft. ‘Genade’ is zo’n prachtig Bijbels woord dat uitdrukt dat we in die nieuwe wereld dingen aangereikt krijgen die we uit onszelf nooit gevonden zouden hebben. De genade geeft ons een ruim en vrij hart, een blijmoedige en opgetogen geest.

Wie gelooft, hoeft niet langer zichzelf te rechtvaardigen. Daarmee zijn we van een hele last bevrijd. Want hoe vermoeiend is dat niet, altijd weer trachten aan te tonen dat ons leven en ons werken zinvol zijn, dat we iets tot stand hebben gebracht, dat onze prestaties ertoe doen, enzovoorts. In het geloof is het GOD die ons rechtvaardigt, die ons aanneemt zoals een vader zijn kind aanneemt. Dit geloof berust op vertrouwen, een diep vertrouwen dat deze wereld — hoe wreed ook, hoe onmenselijk in al haar oorlogszuchtigheid — een goede bestemming heeft. Ons leven is geen zuchtige wind dat voorbijgaat, vol van ijdelheid en leegte. Door het geloof wordt ons leven geënt op de Geestkracht en op het visioen van GOD. Dit visioen heeft zowel betrekking op ons eigen leven — in al zijn toevalligheden, mogelijkheden en beperkingen — als op het leven van de wereld in haar geheel. Het gevolg van die rechtvaardiging, zegt Paulus, is dat we leven in vrede. Het Hebreeuwse woord voor ‘vrede’ is *shaloom*, en duidt op een diepe gewaarwording van eenheid, dat in een rijke, complexe en zeer verscheiden wereld.

Natuurlijk bestaat er geen geloof zonder beproevingen — de beproevingen die van onze kant komen. Want we twijfelen en dat is menselijk. De zwaartekracht van het bestaan haalt ons naar beneden, maakt ons lam, zegt ons dat het allemaal toch niets uithaalt, enzovoorts. Paulus ziet die beproevingen als noodzakelijk en noemt ze positief, of in zijn eigen retorische stijl: we mogen er ‘trots’ op zijn. Want de beproevingen houden ons geloof levensecht, behoeden ons voor zelfgenoegzaamheid en maken dat ons leven blijvend is afgestemd op de bewegingen van de Geest. In onze beproevingen moeten we immers onderscheiden waar het op aankomt.

Na het mooie en extraverte feest van Pinksteren, vieren we in de Kerk het feest van de heilige Drie-eenheid. De Vader heeft de Zoon betrokken in zijn leven en in zijn scheppingsarbeid (vergelijk de eerste lezing). Maar de betrokkenheid van Vader en Zoon op ons, broze mensen, is niet volledig zonder de werkzaamheid van de Geest. Die Geest is de kracht van Gods liefde, waardoor de Zoon aan de macht van de dood kon worden ontrukkt. De Geest maakt ons geloof telkens weer nieuw, helpt ons te veranderen, telkens weer nieuwe wegen in te slaan. De Geest behoedt ons geloof voor verdorring en verstarring. De Geest legt ongeweten ongeziene dingen in ons hart. Laten we GOD danken voor zoveel schoonheid, zoveel goedheid, zoveel waarheid.

EERSTE LEZING

SPREUKEN 8, 22-31

Zo spreekt de Wijsheid van God:

De Heer schiep mij vóór al het bestaande, vóór al wat Hij vanouds gemaakt heeft. Van eeuwigheid ben ik gevormd, lang vóór het begin der aarde. Toen er nog geen oceanen waren, was ik reeds geboren, vóór er bronnen waren, overstromend van water. Voordat de bergen geplaatst werden, en vóór de heuvels, werd ik geboren. De aarde had Hij nog niet geschapen met haar vlakten, noch ook de kostbare grondstoffen in haar schoot.

Toen Hij de hemel grondvestte, was ik erbij, en toen Hij een kring trok rond de wereldzee.

Toen Hij de wolken boven bevestigde, en de bronnen aanbracht in de diepte, toen Hij de zee haar grenzen wees, opdat het water zijn oevers niet te buiten zou gaan, toen Hij de fundamenten legde voor de aarde, was ik aan de zijde van de Kunstenaar en was ik zijn troetelkind, dag voor dag, en speelde ik aldoor voor zijn aangezicht. Ik speelde over het oppervlak van zijn aarde, en het was me een genot bij de mensen te zijn.

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE ROMEINEN 5, 1-5

Broeders en zusters,

Gerechtigd door het geloof leven wij in vrede met God door Jezus Christus onze Heer. Hij is het die ons door het geloof de toegang heeft ontsloten tot de genade waarin wij staan; door Hem ook mogen wij ons beroemen op onze hoop op de heerlijkheid Gods. Meer nog, wij zijn zelfs trots op onze beproevingen, in het besef dat verdrukking leidt tot volharding, volharding tot beproefde deugd en deze weer tot hoop. En de hoop wordt niet teleurgesteld, want Gods liefde is in ons hart uitgestort door de heilige Geest die ons werd geschonken.

EVANGELIE

JOHANNES 16, 12-15

In zijn afscheidsrede zei Jezus tot zijn leerlingen:

„Nog veel heb Ik u te zeggen, maar gij kunt het nu nog niet dragen. Wanneer Hij echter komt, de Geest der waarheid, zal Hij u tot de volle waarheid brengen. Hij zal niet uit zichzelf spreken, maar spreken al wat hij hoort en u de komende dingen aankondigen. Hij zal Mij verheerlijken, omdat Hij aan u zal verkondigen wat Hij van Mij ontvangen heeft. Al wat de Vader heeft, is het mijne. Daarom zei Ik dat Hij aan u zal verkondigen wat Hij van Mij ontvangen heeft.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net**Bericht aan de lezers**

Dit uitneembare ‘minikatern’ met zondagslezingen en bijbehorende commentaar is de laatste die u in de vertrouwde vorm aantreft. **KERK & leven** evolueert de komende maanden immers stapsgewijs naar één geheel. Daardoor komt een eind aan de formule van een afzonderlijk parochie- en algemeen katern. De vierwekelijkse bijlage met commentaar bij de zondagslezingen zal de volgende keren dan ook niet uitneembaar zijn. In principe vindt u vanaf midden augustus de zondagslezingen en commentaar opnieuw wekelijks op een vaste bladzijde.